

**МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА МАЪНАВИЙ-
МАЪРИФИЙ ТАДБИРЛАРНИ МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР АСОСИДА
ТАШКИЛ ЭТИШ**

**Бурхонова Хуршида Мансуровна
Фаргона вилояти Бувайда
тумани 33-дмтт директори**

Аннотация

Ушбу мақолада мактабгача таълим ташкилотларида маънавий-маърифий тадбирларни миллий қадриятлар асосида ташкил этишнинг назарий-методик жиҳатлари ёритилган. Тадқиқотда болаларда маънавий онг, миллий ўзликни англаш, ахлоқий фазилатларни шакллантиришда халқ педагогикаси, миллий урф-одатлар, анъаналар ва қадриятларнинг таълим-тарбия жараёнидаги ўрни таҳлил қилинади. Мақолада мактабгача ёшдаги болалар учун маънавий-маърифий тадбирларни лойиҳалаш ва амалга ошириш методикаси ишлаб чиқилган ҳамда амалий тавсиялар берилган.

Калит сўзлар: мактабгача таълим, маънавий-маърифий тадбирлар, миллий қадриятлар, халқ педагогикаси, тарбия, ахлоқий ривожланиш.

Аннотация

В статье рассматриваются теоретико-методические основы организации духовно-просветительских мероприятий в дошкольных образовательных организациях на основе национальных ценностей. Анализируется роль народной педагогики, национальных традиций, обычаев и культурных ценностей в формировании духовного сознания, нравственных качеств и национальной идентичности у детей дошкольного возраста. Разработана методика планирования и реализации духовно-просветительских мероприятий, а также предложены практические рекомендации для педагогов.

Ключевые слова: дошкольное образование, духовно-просветительские мероприятия, национальные ценности, народная педагогика, воспитание, нравственное развитие.

Annotation

This article examines the theoretical and methodological foundations of organizing spiritual and educational activities in preschool educational institutions based on national values. The study analyzes the role of folk pedagogy, national traditions, customs, and cultural heritage in the formation of spiritual awareness, moral qualities, and national identity in preschool children. The methodology for designing and

implementing spiritual-educational activities is presented, and practical recommendations for educators are provided.

Keywords: preschool education, spiritual and educational activities, national values, folk pedagogy, upbringing, moral development.

КИРИШ

Жамият тараққийетининг барқарорлиги, аввало, ёш авлоднинг маънавий камолоти билан бевосита боғлиқ. Айниқса, мактабгача ёш даври шахс шаклланишининг энг муҳим босқичи ҳисобланади. Бу даврда болада маънавий тасаввурлар, ахлоқий меъёрлар, миллий қадриятларга ҳурмат ҳисси шаклланади. Мактабгача таълим ташкилотларида олиб бориладиган маънавий-маърифий тадбирлар боланинг шахсий ривожланишида муҳим тарбиявий омил сифатида намоён бўлади. Миллий қадриятларга асосланган тарбия болада ватанпарварлик, инсонпарварлик, меҳнатсеварлик, катталарга ҳурмат ва кичикларга ғамхўрлик каби фазилатларни шакллантиради.

Шу боис, мактабгача таълим муассасаларида маънавий-маърифий тадбирларни миллий қадриятлар асосида ташкил этиш долзарб илмий-педагогик муаммо сифатида намоён бўлмоқда.

Асосий қисм

Маънавий-маърифий тадбирларнинг педагогик мазмуни

Маънавий-маърифий тадбирлар болаларни маънавий камолотга етакловчи, ахлоқий фазилатларни шакллантирувчи махсус тарбиявий фаолият шакли ҳисобланади. Улар болаларнинг ёш ва психофизиологик хусусиятларини инобатга олган ҳолда ташкил этилиши лозим.

Мазкур тадбирлар қуйидаги вазифаларни бажаради:

болаларда миллий қадриятларга ҳурмат ҳиссини шакллантириш;

ахлоқий меъёрлар ва ижтимоий хулқ-атвор қоидаларини ўргатиш;

миллий анъаналар ва урф-одатлар орқали маънавий тарбияни таъминлаш;

эстетик дид ва маданий онгни ривожлантириш.

Миллий қадриятлар ва халқ педагогикасининг тарбиявий аҳамияти

Миллий қадриятлар халқнинг асрлар давомида шаклланган маънавий мероси ҳисобланади. Уларда халқнинг дунёқараши, ахлоқий меъёрлари, тарбиявий тажрибаси мужассам.

Халқ оғзаки ижоди намуналари — эртақлар, мақоллар, топишмоқлар, қўшиқлар ва маросимлар болалар маънавий тарбиясида муҳим восита ҳисобланади. Уларни маънавий-маърифий тадбирларда қўллаш болаларнинг қизиқишини оширади ва тарбиявий таъсир самарадорлигини кучайтиради.

Маънавий-маърифий тадбирларни ташкил этиш методикаси. Маънавий-маърифий тадбирларни ташкил этиш куйидаги босқичлар асосида амалга оширилади:

Тайёрлов босқичи: тадбир мақсади ва вазифаларини белгилаш; миллий қадриятларга мос мазмунни танлаш; болалар ёш хусусиятларини ҳисобга олиш.

Амалга ошириш босқичи: интерактив усуллар (ролли ўйинлар, сахналаштириш); халқ оғзаки ижоди элементларидан фойдаланиш; мусиқа, рақс ва миллий байрамлар интеграцияси.

Таҳлил босқичи: тадбир самарадорлигини баҳолаш; болалар хулқ-атворидаги ўзгаришларни кузатиш; педагогик хулосалар чиқариш.

Хулоса

Хулоса қилиб айтганда, мактабгача таълим ташкилотларида маънавий-маърифий тадбирларни миллий қадриятлар асосида ташкил этиш болалар маънавий тарбиясини самарали таъминлайди. Миллий анъаналарга таянилган тарбия болада миллий ўзликни англаш, ахлоқий баркамоллик ва ижтимоий фаолликни шакллантиради. Шунингдек, бундай тадбирлар педагогик жараённинг мазмунан бойишига ва тарбия самарадорлигининг ошишига хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Avloniy, A. (2020). *Turkiy guliston yoxud axloq*. Toshkent: Ma'naviyat.
2. Karimov, I. A. (2019). *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. Toshkent: O'zbekiston.
3. Qodirova, F. R. (2021). *Maktabgacha pedagogika*. Toshkent: Fan va texnologiya.
4. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
5. UNESCO. (2017). *Early childhood care and education*. Paris: UNESCO Publishing.